

ЗАКОН

О ПРАВИМА БОРАЦА, ВОЈНИХ ИНВАЛИДА И ПОРОДИЦА ПОГИНУЛИХ БОРАЦА ОДБРАМБЕНО-ОТАЏБИНСКОГ РАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

- пречишћени текст -

Глава прва

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови, начин и поступак за утврђивање статуса и права бораца, ратних и мирнодопских војних инвалида (у даљем тексту: војни инвалид) и чланова породице погинулих, умрлих и несталих бораца одбрамбено-отаџбинског рата (у даљем тексту: породица погинулог борца), чланова породице умрлих војних инвалида, чланова породице погинулог или умрлог војника на служењу војног рока и лица у резервном саставу, начин остваривања права, начин обезбјеђења новчаних средстава те друга питања од значаја за остваривање права прописаних овим законом.

Члан 2.

Борац, у смислу овог закона, је лице које је:

1. учествовало у оружаним акцијама, односно оружаном борби на територији претходне СФРЈ у саставу оружаних снага и снага државне безбједности СФРЈ или војних формација под командом тих оружаних снага у времену од 17. августа 1990. до 19. маја 1992. године, за одбрану Југославије односно Републике Српске;
2. у рату у бившој СФРЈ односно Босни и Херцеговини у времену од 19. маја 1992. године до 19. јуна 1996. године, као припадник оружаних снага Републике Српске вршило војне и друге дужности за одбрану Републике Српске.

Борац, у смислу овог закона, је и лице које је као добровољац послвије 19. маја 1992. године било припадник оружаних снага Републике Српске и као такво вршило војне и друге дужности за одбрану Републике Српске.

Борац, у смислу овог закона, је и лице које је вршило војне и друге дужности у вези са учествовањем у оружаном акцији предузетој за вријеме мира за одбрану Републике Српске, односно Босне и Херцеговине. Борац у смислу овог закона, је и лице које је учествовало у антифашистичкој и ослободилачкој борби током 20. вијека као припадник српске, црногорске војске, Југословенске војске и борац НОР-а.

Члан 3.

Војни инвалид је лице које је као припадник оружаних снага СФРЈ и оружаних снага Републике Српске у вршењу војних дужности у рату или миру, без своје кривице задобило рану, повреду, озљеду или болест због које је наступило оштећење његовог организма.

Члан 4.

Ратни војни инвалид је лице из члана 2. ст. 1. до 3. овог закона, које је у оружаном борби или оружаном акцији у рату или миру, за очување СФРЈ, односно Републике Српске, задобило рану, повреду или озљеду, па је због тога наступило оштећење његовог организма најмање за 20%, односно које је под истим околностима задобило болест, због које је наступило оштећење организма најмање за 40%.

Својство ратног војног инвалида може остварити лице из става 1. овог члана код кога је оштећење организма наступило:

1. под околностима из члана 2. ст. 1 до 3. овог закона;
2. при вршењу војних дужности у иностраној земљи која је у оружаном сукобу, ако га је на вршење тих дужности упутио надлежни орган;
3. за вријеме ратног заробљеништва у које је доспјело као борац из члана 2. ст. 1. до 3. овог закона, односно као лице из тачке 2. овог става.

Ратни војни инвалид је и лице које је као припадник оружаних снага Републике Српске Крајине, а за одбрану Републике Српске, под околностима из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона задобило рану, повреду или озљеду због које је наступило оштећење његовог организма од најмање 20%, односно које је под истим околностима задобило болест због које је наступило оштећење организма најмање за 40%.

Члан 5.

Ратни војни инвалид који накнадно испуни услове за стицање својства мирнодопског војног инвалида

задржава својство ратног војног инвалида, а инвалидност му се утврђује према укупном оштећењу организма по оба основа.

Члан 6.

Мирнодопски војни инвалид је лице које је у миру, као војник на служењу војног рока, студент војне академије, ученик средње војне школе, слушалац школе за резервне официре и лице у резервном саставу, као и добровољац на војној дужности у Војсци Републике Српске, у вршењу војне службе или дужности у вези с том службом задобило рану, повреду или озљеду због које је настало оштећење његовог организма, најмање за 20%.

Члан 7.

Мирнодопски војни инвалид је и лице из члана 6. овог закона које је задобило болест која је у узрочној вези са вршењем војне службе или дужности у вези са том службом, због чега је наступило оштећење његовог организма најмање за 60%.

Члан 8.

Мирнодопски војни инвалид који накнадно испуни услове за стицање својства ратног војног инвалида стиче својство ратног војног инвалида, а инвалидитет му се утврђује према укупном оштећењу организма по оба основа.

Члан 9.

Нехат се не сматра кривицом у смислу одредбе члана 3. овог закона.

Члан 10.

Под вршењем службе или дужности у вези са службом у војсци сматра се вршење дужности која се, по одредбама закона и других прописа којима се уређује служба у војсци сматра вршењем службе, односно дужности у вези са службом, укључујући и одлазак у јединицу, на борбени положај и одобрени повратак из јединице.

Под обавезном војном службом подразумева се вршење војне обавезе по одредбама закона којим се уређује војна обавеза.

Члан 11.

Породица погинулог борца је породица лица које је погинуло, умрло или нестало под околностима из члана 2. ст. 1. до 3. овог закона или је умрло од посљедица ране, повреде, озљезде или болести задобијене под тим околностима у року од једне године од дана настанка оштећења организма. Породица погинулог борца је и породица лица које је као лице из члана 4. став 3. овог закона погинуло, умрло или нестало, под околностима из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона или је умрло од посљедица ране, повреде, озљезде или болести задобијене у овим околностима у року од једне године од дана настанка оштећења организма.

Члан 12.

Права на мјесечна примања прописана овим законом може остварити и лице које је вршећи дужност своје службе као припадник цивилне заштите, службе осматрања и обавјештавања, радник јединице везе Министарства одбране, радник Министарства унутрашњих послова и припадник радне обавезе које је по наређењу надлежног органа учествовало у активностима везаним за оружану акцију или борбена дејства и у вршењу тих активности задобило рану, повреду, или озљеду због које је наступило оштећење његовог организма најмање за 20% односно које је под истим околностима задобило болест због које је наступило оштећење његовог организма најмање за 40%.

Права на мјесечна примања предвиђена овим законом могу остварити и чланови породице лица из става 1. овог члана, која су погинула, умрла или нестала под наведеним околностима или су умрла од посљедица ране, повреде, озљезде или болести задобијене под тим околностима у року од једне године од дана настанка оштећења организма.

Лица из ст. 1. и 2. овог члана не могу остварити статус борца, ратног војног инвалида и члана породице погинулог борца, као ни друга права прописана овим законом.

Члан 13.

На захтјев родитеља и чланова уже породице борца који је умро или погинуо без своје кривице за вријеме одобреног одсуства из јединице признаће се право на посебно мјесечно примање у висини од по 20% од основице из члана 17. овог закона.

Право из става 1. овог члана може се признати и родитељима и члановима уже породице борца који је извршио самоубиство, уколико не могу остварити статус породице погинулог борца и права по основу тог статуса.

Лицима из ст. 1. и 2. овог члана може се признати и право на здравствено осигурање односно здравствену заштиту у обиму предвиђеном за радника осигураника, под условом да не могу бити осигурана ни по ком другом основу.

Члан 14.

Статус односно права прописана овим законом могу остварити чланови породице погинулог односно умрлог лица:

1. брачни друг и дјеца (рођена у браку или ван брака и усвојена дјеца) - у даљем тексту: ужа породица; Чланом уже породице сматра се и лице из ванбрачне заједнице уколико је са погинулим односно умрлим имало дјеце, као и пасторче уколико га је погинули односно умрли издржавао најмање три године непосредно прије смрти.
2. родитељи, односно усвојоци ако је усвојење потпуно;
3. очух и маћеха уколико нема родитеља односно усвојоца и ако су погинулог односно умрлог издржавали или је он њих издржавао најмање три године непосредно прије смрти;
4. дјед и баба по оцу и мајци уколико их је погинули односно умрли издржавао најмање три године непосредно прије смрти;
5. брат и сестра уколико их је погинули односно умрли издржавао најмање три године непосредно прије смрти и уколико нема других лица која су по закону обавезна да их издржавају.

Члан 15.

Статус, као ни права прописана овим законом не могу остварити:

1. лица која су пребјегла непријатељу или су сарађивала са непријатељем;
2. лица која су побјегла из војске или са војне дужности и нису се вратила у састав оружаних снага до краја рата;
3. лица која су се сама ранила или повриједила ради избјегавања војне дужности;
4. лица осуђена правоснажном судском пресудом због учествовања у рату на страни непријатеља и против српског народа;
5. лица која су избјегла војну обавезу;

Статус и права прописана овим законом не могу остварити чланови породице лица из става 1. овог члана, као и чланови породице који су осуђени за дјела из става 1. тачка 4. овог члана.

Члан 16.

Статус и права прописана овим законом могу остварити држављани Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, а страни држављани и лица без држављанства, само ако их не остварују од државе чији су држављани или од државе на чијој територији имају пребивалиште.

Статус и права прописана овим законом не могу остварити ни лица која су држављани Републике Српске, ако их остварују у једној од држава насталих од претходне СФРЈ.

Члан 17.

Мјесечна примања по овом закону су: лична инвалиднина, додатак за његу и помоћ, ортопедски додатак, породична инвалиднина и увећана породична инвалиднина.

Основица за обрачун мјесечних примања из става 1. овог члана утврђује се у почетном износу од 468,00 КМ.

Основица из става 2. овог члана усклађује се почетком сваке године са индексом кретања малопродајних цијена у претходној години, према саопштењу Завода за статистику Републике Српске и висином расположивих средстава планираних у буџету Републике Српске за текућу годину.

Глава друга

УТВРЂИВАЊЕ СТАТУСА И ПРАВА БОРАЦА

Утврђивање статуса борца

Члан 18.

Борци из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона, према времену ступања у оружане снаге СФРЈ, односно Републике Српске, дужини учешћа и условима ангажовања у периоду од 17. августа 1990. године до демобилизације, а најкасније до 19. јуна 1996. године, разврставају се у седам категорија.

Члан 19.

Борац прве категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 42 мјесеца и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 32 мјесеца.

Статус борца прве категорије имају и борци који су до 19. јуна 1996. године одликовани неким од одликовања за испољену личну храброст у рату, без обзира на дужину и услове ангажовања одликовањима у смислу става 2. овог члана, сматрају се: Орден Немањића, Орден Милоша Обилића, Медаља мајора Милана Тепића, Медаља заслуга за народ, Златна медаља за храброст и Сребрна медаља за храброст.

Члан 20.

Борац друге категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 38 мјесеци и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 28 мјесеци.

Члан 21.

Борац треће категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 32 мјесеца и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 26 мјесеци.

Члан 22.

Борац четврте категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 24 мјесеца и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 18 мјесеци.

Члан 23.

Борац пете категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 18 мјесеци и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 14 мјесеци.

Члан 24.

Борац шесте категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано 12 мјесеци и дуже, од чега у зони борбених дејстава најмање 8 мјесеци.

Члан 25.

Борац седме категорије је лице из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона које је било ангажовано у зони борбених дејстава мање од осам мјесеци, односно ван зоне борбених дејстава, без обзира на дужину ангажовања.

Члан 26.

Под зоном борбених дејстава, у смислу овог закона, сматра се простор у коме су извођена борбена дејства, на копну, воденој површини или ваздуху одређен и ограничен по фронту линијом додира и по дубини до задње границе домета непријатељског тактичког наоружања са којим је непријатељ дјеловао у рату, у зони одговорности јединице којој је борац припадао.

Члан 27.

Као вријеме ангажовања у оружаним снагама СФРЈ, односно Републике Српске, у смислу овог закона, сматра се и вријеме одсуства по основу боловања или привремене неспособности за војну службу, одобрених на основу налаза и мишљења надлежних љекарских комисија, као и вријеме проведено у заробљеништву.

Члан 28.

Борци из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона који су услед ране, повреде, озљеде или болести задобијених под тим околностима, оглашени трајно неспособним за војну службу на основу налаза и мишљења надлежних љекарских комисија, зависно од времена ступања у оружане снаге разврставају се у одговарајућу категорију, узимајући као да су вријеме одсуства провели у зони борбених дејстава до 21. новембра 1995. године ако су рану, повреду, озљеду или болест због којих су оглашени неспособним задобили у зони борбених дејстава, а вријеме учешћа до 19. јуна 1996. године. Борцима који су били рањени, озлијеђени, повријеђени или су обољели ван зоне борбених дејстава и оглашени трајно неспособним, вријеме учешћа рачуна се до 19. јуна 1996. године као вријеме учешћа ван зоне борбених дејстава.

Као вријеме ангажовања у зони борбених дејстава сматра се и вријеме које је борац провео у заробљеништву до 21. новембра 1995. године, у које је доспио под околностима из члана 2. ст. 1. и 2. овог

закона.

Члан 29.

Својство борца из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона, утврђују и разврставање у одговарајућу категорију врше градски, односно општински органи управе надлежни за послове борачко-инвалидске заштите на захтјев борца, по претходно прибављеном мишљењу борачке организације Републике Српске (у даљем тексту: Борачка организација) и увјерења о дужини учешћа у оружаним снагама издатог од надлежног органа.

У случају смрти борца, захтјев за утврђивање статуса борца и разврставање у одговарајућу категорију могу поднијети лица из члана 14. овог закона која имају непосредни правни интерес.

Борачка организација даје мишљење у погледу времена ангажовања у оружаним снагама и снагама државне безбједности СФРЈ, односно оружаним снагама Републике Српске, времену проведеном у зони борбених дејстава и другим условима ангажовања борца.

У случају да Борачка организација не достави надлежном органу мишљење из претходног става у року од 30 дана од дана тражења, сматра се да је дато позитивно мишљење.

Ако Борачка организација да негативно мишљење или ако надлежни орган оцијени да се ствар не може ријешити без ревизије увјерења, покренуће поступак ревизије у смислу члана 127. овог закона.

Подношење захтјева за признавање статуса борца, није ограничено роком.

Члан 30.

Одредбе чл. 18. до 29. овог закона не односе се на погинуле борце.

Члан 31.

Борци из члана 2. став 4. овог закона, којима је у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању бивше СФРЈ признат посебни стаж у двоструком трајању, задржавају статус борца утврђен правоснажним рјешењем органа пензијско-инвалидског осигурања.

Лица из члана 2. став 4. овог закона којима није признат статус у смислу става 1. овог члана могу поднијети захтјев за признавање статуса борца. О захтјеву рјешава орган из члана 29. став 1. овог закона, по правилима управног поступка.

Као доказно средство у поступку из става 2. овог члана не могу се искључиво користити изјаве странке и/или свједока.

ПРАВА БОРАЦА

Члан 32.

Права бораца су:

1. борачки додатак;
2. накнада одликованим борцима;
3. здравствена заштита и друга права у вези са здравственом заштитом;
4. посебан стаж у двоструком трајању;
5. приоритет у запошљавању;
6. приоритет у стамбеном збрињавању;
7. друга права у складу са посебним прописима.

1. Борачки додатак

Члан 33.

Борачки додатак је годишње новчано примање које борци из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона остварују по основу ангажовања у рату у зони борбених дејстава.

Поступак, услови и приоритети за остваривање права на борачки додатак регулисаће се посебним прописом Владе Републике Српске.

2. Накнада одликованим борцима

Члан 34.

Борци из члана 19. став 1. овог закона, као и борци из члана 2. став 4. овог закона, одликовани највећим одликовањима за војне заслуге у оружној борби до 19. јуна 1996. године, имају право на новчану накнаду. Одликовањима у смислу става 1. овог члана, сматрају се одликовања по прописима Републике Српске: Орден Немањића, Орден Карађорђевог звијезде Републике Српске и Орден Милоша Обилића, Медаља

мајора Милана Телића, Медаља заслуга за народ, Златна медаља за храброст и Сребрна медаља за храброст као и одликовања по прописима бивше СФРЈ: Орден Карађорђевог звијезде са мачевима, Орден Белог орла са мачевима, Златна медаља Обилића, те Партизанска споменица 1941. и Орден народног хероја.

Новчана накнада за орден и Партизанску споменицу износи 70% од основице из члана 17. овог закона, а за медаљу 50% од исте основице, без обзира да ли борац има једно или више одликовања и исплаћује се у првом кварталу текуће, за претходну годину.

3. Здравствена заштита и друга права у вези са остваривањем здравствене заштите

Члан 35.

Борац из члана 2. овог закона, који не може бити осигуран ни по ком основу, има право на здравствено осигурање у складу са прописима из области здравственог осигурања за раднике осигуранике.

Право на здравствену заштиту лице из става 1. овог члана остварује на начин и по поступку који су регулисани прописима у области здравствене заштите.

4. Посебан стаж у двоструком трајању

Члан 36.

Борац из члана 2. ст. 1, 2. и 4. овог закона остварује посебан стаж у двоструком трајању у складу са прописима о пензијско-инвалидском осигурању.

5. Приоритет у запошљавању

Члан 37.

Органи државне управе и органи локалне управе, јавна предузећа и друга предузећа која су у цјелини власништво државе или већинском власништву државе, општине или града као и други субјекти који су основани законом или их је основала Влада обезбједиће приликом пријема нових радника да борац има, под истим условима, приоритет у запошљавању у односу на остала лица која нису корисници права по овом закону, у складу са прописима који регулишу област рада и запошљавања.

Ако се на оглас односно конкурс пријаве борци из више категорија, приоритет има борац више категорије, с тим да у оквиру исте категорије приоритет има борац са дужим временом ангажовања у оружаним снагама.

Приоритет из става 1. овог члана се не односи на изабрана и постављена лица.

6. Приоритет у стамбеном збрињавању

Члан 38.

Борац из члана 2. овог закона има приоритет у стамбеном збрињавању у односу на лица која нису корисници права по овом закону, у складу са општим актима које доноси Влада Републике Српске.

7. Друга права

Члан 39.

Борац из члана 2. овог закона остварује и друга права утврђена законом или другим прописима којима се уређују поједине области.

Глава трећа

ПРАВА ВОЈНИХ ИНВАЛИДА

Члан 40.

Права војних инвалида су:

1. лична инвалиднина;
2. додатак за његу и помоћ;
3. ортопедски додатак;
4. здравствена заштита и друга права у вези са остваривањем здравствене заштите;
5. ортопедска и друга помагала;
6. бањско и климатско лијечење;
7. приоритет у запошљавању;
8. приоритет у стамбеном збрињавању;
9. пореске и царинске олакшице;
10. отклањање архитектонских баријера;
11. предност у коришћењу услуга државних органа, јавних установа и осталих правних субјеката приликом рјешавања својих права и интереса.

Члан 41.

Ради остваривања права по овом закону војни инвалиди разврставају се у категорије војног инвалидитета према степену оштећења организма израженом у проценту.

Процент војног инвалидитета одређује се сразмјерно оштећењу организма које је настало као последица ране, повреде, озљеде или болести задобијене под околностима утврђеним овим законом.

За одређивање процента војног инвалидитета узимају се у обзир и: оштећења организма настала услед употребе стандардних лијекова, операција и других терапеутских подухвата ради лијечења рана, повреда, озљеда или болести задобијених под околностима предвиђеним овим законом и ношења ортопедских помагала; пол, околности под којима је код малолетника и ратних заробљеника наступило оштећење организма услед психосоматских оштећења и поремећаја, губитак или тешко оштећење парног органа ако је други парни орган изгубљен или тешко оштећен услед последица ране, повреде, озљеде или болести задобијене под околностима утврђеним овим законом.

Члан 42.

Према проценту инвалидитета, војни инвалиди се разврставају у десет категорија војног инвалидитета, и то:

Прва категорија – инвалиди са 100% инвалидитета, којима је за редован живот потребна њега и помоћ;

Друга категорија – инвалиди са 100% инвалидитета;

Трећа категорија – инвалиди са 90% инвалидитета;

Четврта категорија – инвалиди са 80% инвалидитета;

Пета категорија – инвалиди са 70% инвалидитета;

Шеста категорија – инвалиди са 60% инвалидитета;

Седма категорија – инвалиди са 50% инвалидитета;

Осма категорија – инвалиди са 40% инвалидитета;

Девета категорија – инвалиди са 30% инвалидитета;

Десета категорија – инвалиди са 20% инвалидитета.

1. Право на личну инвалиднину

Члан 43.

Лична инвалиднина је новчана накнада коју остварују војни инвалиди по основу оштећења њиховог организма.

Право на личну инвалиднину остварују инвалиди од прве до десете категорије.

Члан 44.

Лична инвалиднина одређује се према категорији војног инвалидитета.

Мјесечни износ личне инвалиднине одређује се у проценту од основа из члана 17. овог закона и износи:

Прва категорија 100%

Друга категорија 73%

Трећа категорија 55%

Четврта категорија 41%

Пета категорија 29%

Шеста категорија 18%

Седма категорија 13%

Осма категорија 7%

Девета категорија 6%

Десета категорија 5%

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, износ личне инвалиднине за инвалида друге категорије који нема право на додатак за његу и помоћ одређује се у проценту 100% од основице.

2. Право на dodatak за његу и помоћ

Члан 45.

Право на dodatak за његу и помоћ има:

- војни инвалид прве категорије;
- војни инвалид друге, треће и четврте категорије код кога је оштећење организма наступило независно од војног инвалидитета које је, заједно са војним инвалидитетом, једнако оштећењу организма војног инвалида прве категорије.

Члан 46.

Dodatak за његу и помоћ одређује се у проценту од основа из члана 17. овог закона и износи:

1. за први степен 86%
2. за други степен 66%
3. за трећи степен 46%

Војном инвалиду кориснику додатка за његу и помоћ, кад је смјештен у здравственој установи или другој организацији у којој су му обезбијеђени потребна њега и помоћ, не припада тај dodatak, за вријеме преко 6 мјесеци које проведе у тој здравственој установи или другој организацији, осим ако сам сноси трошкове смјештаја и исхране.

Члан 47.

Ратном војном инвалиду I категорије који је то право остварио само по основу рањавања dodatak за његу и помоћ одређује се у износу од 120% од основа.

Члан 48.

Остала питања која се односе на утврђивање права на dodatak за његу и помоћ, регулисаће се посебним правилником.

3. Право на ортопедски dodatak

Члан 49.

Право на ортопедски dodatak има војни инвалид од прве до шесте категорије коме је војни инвалидитет утврђен због оштећења организма која су непосредна посљедица задобијене ране, повреде, озљеде или болести која је проузроковала ампутацију екстремитета или тешко оштећење функције екстремитета, као и због потпуног губитка вида на оба ока.

Према узроку, врсти и тежини оштећења организма, ортопедски dodatak се одређује у четири степена.

Члан 50.

Ортопедски dodatak утврђује се у проценту од основа из члана 17. овог закона и износи:

1. за први степен 29%
2. за други степен 22%
3. за трећи степен 14%
4. за четврти степен 7%

Ортопедски dodatak за први степен износи 35% од основа ако код војног инвалида постоји више оштећења првог степена.

Члан 51.

Остала питања која се односе на утврђивање права на ортопедски dodatak, регулисаће се посебним правилником.

4. Право на здравствену заштиту и друга права у вези са остваривањем здравствене заштите

Члан 52.

Војни инвалид који не може бити осигуран ни по ком основу има право на здравствено осигурање, односно право на здравствену заштиту у обиму предвиђеном за радника осигураника.

Право на здравствену заштиту остварује се у складу са прописима из области здравствене заштите.

Војни инвалид је ослобођен трошкова личног учешћа у трошковима здравствене заштите по овом закону, осим ако не испуњава услове за то право по Закону о здравственом осигурању и прописима који слиједе из тог закона.

5. Право на ортопедска и друга помагала

Члан 53.

Војни инвалид има право на ортопедска и друга помагала у складу са прописима из области здравства.

6. Право на бањско и климатско лијечење

Члан 54.

Војни инвалид има право на бањско и климатско лијечење у складу са прописима из области здравства. Министарство рада и борацко-инвалидске заштите (у даљем тексту: Министарство) може организовати бањску рехабилитацију ратних војних инвалида, по посебном програму, који доноси уз сагласност Владе Републике Српске.

7. Приоритет у запошљавању

Члан 55.

Органи државне управе и органи локалне управе, јавна предузећа и друга предузећа која су у цјелини власништво државе или већинском власништву државе, општине или града, као и други субјекти који су основани законом или их је основала Влада Републике Српске, обезбједиће приликом пријема нових радника да ратни војни инвалид има, под истим условима, приоритет у запошљавању у односу на остала лица, изузев чланова породице погинулог борца, у складу са прописима којима се уређује област рада и запошљавања.

Ако се на оглас односно конкурс пријаве ратни војни инвалиди из различитих категорија, приоритет има ратни војни инвалид више категорије инвалидности, а ако се ради о случају да су исте категорије инвалидности онда приоритет има ратни војни инвалид са дужим временом ангажовања у оружаним снагама.

Приоритет из става 1. овог члана се не односи на изабрана и постављена лица.

8. Приоритет у стамбеном збрињавању

Члан 56.

Ратни војни инвалиди имају приоритет у стамбеном збрињавању у односу на борце из члана 2. ст. 1. и 2. овог закона, у складу са општим актима које доноси Влада Републике Српске.

9. Пореске и царинске олакшице

Члан 57.

Право на пореске и царинске олакшице војни инвалид остварује у складу са прописима којима се уређује питање пореза и царина.

10. Отклањање архитектонских баријера

Члан 58.

Општине, градови и јавне установе су дужни обезбједити одговарајућа архитектонска рјешења прилагођена за улазак лица која користе ортопедска и друга помагала, а у складу са стандардним правилима.

Приликом стамбеног збрињавања лица из става 1. овог члана мора се водити рачуна да стамбене јединице за смјештај морају бити прилагођене овим лицима ради несметаног прилаза стану.

11. Предност у коришћењу услуга државних органа, јавних установа и осталих правних субјеката приликом рјешавања својих права и интереса

Члан 59.

Државни органи, јавне установе и други субјекти који рјешавају по захтјевима грађана односно пружају услуге грађанима, дужни су обезбједити да ратни војни инвалиди имају предност.

Глава четврта

ПРАВА ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ ПОГИНУЛОГ БОРЦА И ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ УМРЛОГ ВОЈНОГ ИНВАЛИДА

Члан 60.

Члан породице погинулог борца има право на:

1. породичну инвалиднину;
2. увећану породичну инвалиднину;
3. здравствену заштиту и друга права у вези са остваривањем здравствене заштите;
4. накнаду трошкова изградње надгробног споменика погинулом борцу;
5. накнаду породици одликованог борца;
6. накнаду трошкова сахране ексхумираног борца;
7. бањско и климатско лијечење;
8. приоритет у запошљавању;
9. приоритет у стамбеном збрињавању;
10. пореске и царинске олакшице;
11. предност при упису у образоване установе, додјељивању стипендије за школовање и смјештај у студентске домове;
12. предност у коришћењу услуга државних органа, установа и осталих правних субјеката приликом рјешавања својих права и интереса.

Члан породице умрлог војног инвалида од прве до шесте категорије који је умро од посљедица ране, повреде, озљеде или болести по основу које му је утврђен војни инвалидитет, има право на:

1. породичну инвалиднину и
2. здравствену заштиту и друга права у вези са остваривањем здравствене заштите.

1. Право на породичну инвалиднину

Члан 61.

Породична инвалиднина је новчана накнада коју остварују чланови породице погинулог борца, односно умрлог војног инвалида, по основу смрти тих лица.

Чланови породице погинулог борца и умрлог војног инвалида имају право на породичну инвалиднину под следећим условима:

удова – кад наврши 45 година живота или удовац – кад наврши 55 година као и прије навршених 45, односно 55 година живота ако су неспособни за привређивање, а лице из ванбрачне заједнице - под истим условима и уколико је са погинулим борцем, односно умрлим војним инвалидом имало дјеце, из те заједнице;

дјеца – до навршених 18 година живота, односно ако су на школовању, до краја прописаног редовног школовања, а најкасније до навршене 25 година живота, односно до навршене 27. године живота ако се налазе на постдипломском студију, а ако су неспособни за привређивање – за вријеме док та неспособност траје, под условом да је та неспособност наступила прије 18 године, односно 25 године живота, а пасторчад, под истим условима и ако их је погинули борац издржавао најмање три године непосредно прије смрти;

родитељи, односно усвојиоци (ако је усвојење потпуно) – ако су према погинулом борцу испуњавали родитељске дужности;

очух и маћеха – ако породичну инвалиднину не остварују чланови породице из тачке 3. и ако су погинулог борца издржавали или је погинули борац њих издржавао најмање три године непосредно прије смрти;

дјед и баба – ако породичну инвалиднину не остварују чланови породице из тач. 1. до 4. овог става и ако их је погинули борац издржавао најмање три године непосредно прије смрти;

брат и сестра – ако су малољетни или неспособни за привређивање, а чија неспособност је наступила прије 15. године живота, ако их је погинули борац издржавао најмање три године непосредно прије смрти, ако нема других лица која су по закону дужна да их издржавају и ако нису смјештени у здравствене установе или социјалне установе или установе за незбринуту дјецу за које се смјештај плаћа на терет буџета;

Ако ужу породицу сачињавају брачни друг са једним или више дјеце која испуњавају услове за коришћење породичне инвалиднине, брачни друг има право на породичну инвалиднину без обзира на услове из става 2. тачка 1. овог члана, и то док и једно од те дјеце има право на инвалиднину, уколико извршава родитељске дужности.

Усвојиоци имају прече право у односу на родитеље.

Очух и маћеха имају прече право у односу на родитеља који није извршавао родитељске дужности, па му је родитељско право одузето.

Члан 62.

Право на породичну инвалиднину, под условима из члана 61. овог закона, имају и чланови породице

војника на одслужењу војног рока или лица у резервном саставу погинулог односно умрлог у року од једне године од посљедица ране, повреде, озљеде или болести задобијене за вријеме учешћа у оружаног акцији или вршењу војне дужности у миру, као и чланови породице лица из члана 12. став 2. овог закона.

Члан 63.

Породична инвалиднина за једног корисника породичне инвалиднине иза смрти војног инвалида од прве до шесте категорије износи 20% од основа.

Породична инвалиднина за корисника који је то право остварио као члан породице погинулог борца, члан породице лица из члана 12. став 2. овог закона као и војника на одслужењу војног рока или лица у резервном саставу погинулог односно умрлог од посљедица ране, повреде, озљеде или болести задобијене за вријеме учешћа у оружаног акцији или вршењу војне дужности у миру износи 40% од основа.

Ако право на породичну инвалиднину оствари више чланова породице, износ породичне инвалиднине добије се тако што се на основни износ из става 1, односно става 2. овог члана додаје половина тог износа за сваког додатног члана породице.

У случају из става 3. овог члана сваком од корисника припада једнак дио од укупног износа инвалиднине.

Члан 64.

Чланови породице који испуњавају услове за признавање права на породичну инвалиднину по основу два или више лица, имају право на породичну инвалиднину у несмањеном износу по сваком од тих лица.

2. Право на увећану породичну инвалиднину

Члан 65.

Родитељи односно усвојиоци погинулог борца који немају више дјеце, брачни друг погинулог борца који нема дјеце или су дјеца неспособна за привређивање и дјеца погинулог борца без оба родитеља, корисници породичне инвалиднине, имају право на увећану породичну инвалиднину.

Услови за признавање права на увећану породичну инвалиднину треба да буду испуњени у моменту смрти борца по основу кога лица из става 1. овог члана остварују право на породичну инвалиднину.

Увећана породична инвалиднина износи 35% од основа с тим да се право на увећану породичну инвалиднину може остварити само по основу смрти једног лица.

Ако више лица из става 1. овог члана испуњава услове за признавање права на породичну инвалиднину, увећана породична инвалиднина у износу из става 3. овог члана припада сваком од њих.

3. Право на здравствену заштиту и друга права у вези са остваривањем здравствене заштите

Члан 66.

Члан породице погинулог борца и члан породице умрлог војног инвалида од прве до шесте категорије - корисник породичне инвалиднине који не може бити осигуран ни по ком основу има право на здравствено осигурање, односно право на здравствену заштиту у обиму предвиђеном за радника осигураника.

Право на здравствену заштиту остварује се у складу са прописима из области здравствене заштите.

Члан породице погинулог борца и члан породице умрлог војног инвалида од прве до шесте категорије - корисник породичне инвалиднине ослобођен је трошкова личног учешћа у трошковима здравствене заштите по овом закону, осим ако не испуњавају услове за то право по Закону о здравственом осигурању и прописима који слиједе из тог закона.

4. Право на накнаду трошкова изградње надгробног споменика погинулом борцу

Члан 67.

Породица погинулог борца има право на накнаду трошкова изградње надгробног споменика погинулом борцу у висини основа из члана 17. овог закона помноженог коефицијентом 3,20.

Право на накнаду из става 1. овог члана немају породице погинулог борца коме су споменик подигле општине, предузећа, установе или војне јединице или су на име помоћи за изградњу добили новчана средства у висини утврђеној у ставу 1. овог члана или већој.

Остала питања у вези са остваривањем права на накнаду трошкова изградње надгробног споменика регулисаће се посебним прописом из члана 112. овог закона.

5. Право на накнаду породици одликованог борца

Члан 68.

Породица погинулог борца који је до 19. јуна 1996. године одликован неким од одликовања из члана 34.

став 2. овог закона има право на новчану накнаду.

Накнада из става 1. овог члана исплаћује се у висини и на начин прописан у члану 34. став 3. овог закона. Ако су право на породичну инвалиднину остварили и родитељи и чланови уже породице погинулог борца, накнада износи по 35% од основице из члана 17. овог закона за орден и Партизанску споменицу, односно 25% од исте основице за медаљу.

Ако право на накнаду из ст. 1. до 3. овог члана оствари више чланова породице, сваком од корисника припада једнак дио од укупног износа накнаде.

6. Право на накнаду трошкова сахране ексхумираног борца

Члан 69.

Породица погинулог борца који је ексхумиран и идентификован има право на накнаду трошкова сахране, у складу са посебним прописом из члана 112. овог закона.

7. Право на бањско и климатско лијечење

Члан 70.

Члан породице погинулог борца – корисник породичне инвалиднине има право на бањско и климатско лијечење у складу са прописима из области здравства.

Министарство може организовати бањску рехабилитацију чланова породице погинулог борца по посебном програму који доноси уз сагласност Владе Републике Српске.

8. Приоритет у запошљавању

Члан 71.

Органи државне управе и органи локалне управе, јавна предузећа и друга предузећа која су у цјелини власништво државе или већинском власништву државе, општине или града као и други субјекти који су основани законом или их је основала Влада, обезбједиће приликом пријема нових радника да члан породице погинулог борца има, под истим условима приоритет у запошљавању у односу на остала лица, укључујући и борце и ратне војне инвалиде, у складу са прописима којима се уређује област рада и запошљавања.

Приоритет из става 1. овог закона се не односи на изабрана и постављена лица.

9. Приоритет у стамбеном збрињавању

Члан 72.

Чланови породице погинулог борца имају приоритет у стамбеном збрињавању у односу на друга лица која немају тај статус, а у складу са општим актима које доноси Влада Републике Српске.

10. Пореске и царинске олакшице

Члан 73.

Пореске и царинске олакшице чланови породице погинулог борца остварују у складу са прописима којима се уређује област пореза и царина.

11. Предност при упису у образовне установе, додјеливању стипендија за школовање и смјештај у студентске домове

Члан 74.

Дјеца погинулог борца, корисници породичне инвалиднине, приликом уписа у средње школе или факултете, као и приликом додјеливања стипендије за школовање, односно приликом смјештаја у ђачке или студентске домове имају, под једнаким условима, приоритет у односу на лица која немају статус члана породице погинулог борца у складу са прописима којим се уређује област образовања.

12. Предност у коришћењу услуга државних органа, јавних установа и осталих правних субјеката приликом рјешавања својих права и интереса

Члан 75.

Државни органи, јавне установе и други субјекти који рјешавају по захтјевима грађана односно пружају

услуге грађанима, дужни су обезбиједити да родитељи односно усвојиоци погинулог борца имају предност.

Глава пета

КОРИШЋЕЊЕ И ПРЕСТАНАК ПРАВА

Члан 76.

Права на мјесечна примања, припадају од првог дана наредног мјесеца по подношењу захтјева. Даном испуњења услова за остваривање права по основу ране, повреде, озљеде или смрти задобијене под околностима из чл. 2., 4., 6., 11. и 12. овог закона, сматра се дан задобијања ране, повреде или озљеде, односно дан смрти.

Даном испуњења услова за остваривање права по основу болести задобијене под околностима из чл. 2., 4. и 7. овог закона, сматра се дан отпуштања из оружаних снага.

Члан 77.

Права по овом закону могу се остваривати док постоје услови прописани овим законом.

Права стечена по овом закону не могу се пренијети на друго лице.

Корисник права по овом закону дужан је да надлежном органу пријави сваку промјену која је од утицаја на остваривање и престанак тих права, у року од 15 дана од дана настанка промјене.

Ако корисник не пријави промјену која је од утицаја на остваривање права, исплата примања ће се обуставити све док корисник не пријави промјену, без права на неисплаћена примања.

Члан 78.

Мјесечна примања по овом закону, исплаћују се по истеку мјесеца за који се врши исплата.

Члан 79.

Мјесечна примања по овом закону застаријевају за три године од дана доспјелости сваког појединог примања.

Члан 80.

Права по овом закону, престају брачном другу ступањем у брак.

Права по овом закону престају брачном другу коме је одузето родитељско право према дјецу са којима користи породичну инвалиднину, изузев кад му је родитељско право одузето због болести. Ако му родитељско право буде враћено, брачни друг ће наставити коришћење права под условима прописаним овим законом.

Члан 81.

Право на породичну инвалиднину по основу неспособности за привређивање може се признати само ако је неспособност за привређивање постојала у моменту испуњења услова у смислу члана 76. ст. 2. и 3. овог закона.

Одредба става 1. овог члана не односи се на дјецу.

Кориснику породичне инвалиднине који је право на породичну инвалиднину стекао по основу неспособности за привређивање, престаје право на породичну инвалиднину и остала права по овом закону даном заснивања радног односа, даном оснивања предузећа или самосталне радње, односно бављењем самосталном дјелатности, односно стицањем радне способности.

Члан 82.

Права по овом закону престају војном инвалиду, члану породице погинулог борца и члану породице умрлог војног инвалида ако је осуђен правоснажном судском пресудом због дјела предвиђених у члану 15. став 1. овог закона.

Глава шеста

ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Члан 83.

О статусу и правима по овом закону, у првом степену рјешавају општински односно градски органи управе

надлежни за послове борачко-инвалидске заштите, уколико законом није друкчије одређено.
По жалби на рјешење органа из става 1. овог члана рјешава Министарство.
Министар може овластити стручно службено лице у Министарству да доноси рјешења за чије је доношење по овом закону надлежно Министарство.
Жалба не одлаже извршење рјешења.

Члан 84.

Чињеница ангажовања борца утврђује се само на основу увјерења Министарства одбране, односно Министарства унутрашњих послова за припаднике овог министарства, а одсуство из јединице по основу боловања само на основу налаза и мишљења надлежних војно-љекарских комисија.
Чињеница да је рана, повреда или озљеда задобијена под околностима из чл. 2., 4. и 6. овог закона утврђује се само писаним доказним средствима из времена када је рана, повреда или озљеда задобијена, изузев у случају ревидираних увјерења у смислу члана 127. овог закона.
Писаним доказним средством у смислу става 2. овог члана за утврђивање чињенице да је рана, повреда или озљеда задобијена под околностима из члана 2. овог закона сматра се и медицинска документација о њиховом лијечењу, најкасније годину дана од престанка тих околности.
Чињеница да је болест наступила под околностима из чл. 2., 4. и 7. овог закона, утврђује се само на основу медицинске документације која потиче из времена службе у оружаним снагама и периода од 30 дана по отпуштању из оружаних снага.
Изузетно од одредбе става 4. овог члана, ако је борац био у заробљеништву, медицинска документација о болести не може бити старија од годину дана од дана отпуштања из оружаних снага, односно од дана престанка околности заробљеништва.
Изјава странке и других лица, без обзира у ком су облику саопштене, не сматрају се доказним средством у смислу овог члана.

Члан 85.

Чињеница да је лице од ког чланови породице изводе право по одредбама овог закона погинуло, умрло или нестало под околностима из чл. 2. и 4. овог закона утврђује се само писаним доказним средствима из времена кад је лице од кога чланови породице изводе право погинуло, умрло или нестало, изузев у случају ревидираних увјерења у смислу члана 127. овог закона.
Изјава странке и других лица, без обзира у ком је облику саопштена, не сматра се писаним доказним средством.

Члан 86.

Захтјев за признавања својства мирнодопског војног инвалида по основу оштећења организма насталог усљед болести задобијене под околностима из члана 6. овог закона поднесен по истеку једне године од дана отпуштања из Војске Републике Српске неће се узимати у поступак.
Захтјев за признавање права на породичну инвалиднину по основу лица које је умрло од болести задобијене под околностима из члана 6. овог закона по истеку једне године од дана када је то лице отпуштено из Војске Републике Српске неће се узимати у поступак.
Под отпуштањем из Војске Републике Српске подразумијева се прекидање обавезе служења војног рока, отпуштање по одслужењу војног рока или због неспособности за војну службу и отпуштање војних обвезника са војних вјежби у смислу прописа о војној обавези, као и отпуштање са школовања студената војне академије и ученика средње војне школе.

Члан 87.

Војне јединице или установе надлежне су за издавање увјерења за лице које је под околностима из члана 2. ст. 1. до 3., члана 4. и члана 6. овог закона задобило рану, повреду, или озљеду усљед које је наступило оштећење организма, односно које под тим околностима погине, умре или нестане.
За лица из члана 12. овог закона, увјерења из става 1. овог члана, у недостатку увјерења војне јединице или установе, издају:
- за припаднике Министарства унутрашњих послова – Министарство унутрашњих послова;
- за припаднике цивилне заштите, службе осматрања и обавјештавања, раднике јединице везе Министарства одбране и за припаднике радне обавезе – Министарство одбране.

Члан 88.

Од дана преузимања одговарајућих евиденција, увјерење о дужини ангажовања борца издаје надлежни општински/градски орган управе, на основу тих евиденција усаглашених са Министарством.
Увјерење о чињеницама из члана 84. став 2., члана 85. став 1. и члана 87. овог закона, од дана преузимања одговарајућих евиденција, издаје Министарство.

Члан 89.

Војни инвалидитет, право на додатак за његу и помоћ, право на ортопедски додатак, као и чињеницу да је болест, односно смрт у узрочној вези са вршењем војне службе утврђује се само на основу налаза и мишљења надлежних љекарских комисија.
Надлежне љекарске комисије могу дати и оцјену способности за рад, ако је та способност услов за остваривање права по овом закону.

Члан 90.

Љекарску комисију која даје налаз и мишљење органу који у првом степену рјешава о правима по овом закону (првостепена љекарска комисија) чине три члана и три замјеника који морају бити љекари специјалисти.

Члан 91.

Љекарску комисију која даје налаз и мишљење органу који у другом степену рјешава о правима по овом закону (другостепена љекарска комисија) чини пет чланова и пет замјеника који морају бити љекари специјалисти.

Члан 92.

Број комисија, њихово сједиште и подручје рада утврђује и чланове комисије именује министар.

Члан 93.

Ако налаз и мишљење комисија из чл. 90. и 91. овог закона нису јасни или потпуни, ако се налази и мишљења тих комисија битно разликују, ако коначно мишљење није довољно образложено или се појави основана сумња у тачност датог мишљења, а такви недостаци се нису могли отклонити, може се затражити мишљење специјализоване медицинске установе.

Установе из става 1. овог члана одређује министар.

Министар може одлучити да се вршење послова свих или појединих љекарских комисија из чл. 90. и 91. овог закона, као и послова установе из става 1. овог члана, повјери специјализованој здравственој установи која у потпуности испуњава услове за вршење тих послова.

Члан 94.

Ако лице неоправдано не приступи на преглед или на други начин онемогући да љекарска комисија из чл. 90. и 91. или медицинска установа из члана 93. овог закона да налаз и мишљење, сматраће се да је одустало од захтјева, па ће се поступак обуставити, односно обуставиће се исплата мјесечних примања. Лице коме је обустављена исплата примања у смислу става 1. овог члана нема право на неисплаћена примања, а исплата ће се наставити од дана када оно приступи на преглед односно када омогући давање налаза и мишљења.

Члан 95.

Рјешење којим се признаје статус и право на мјесечно примање, рјешење којим се признаје право на здравствену заштиту и рјешење којим се одликованом борцу признаје статус борца и право на накнаду, подлијежу ревизији.

Министарство може вршити ревизију и рјешења која не подлијежу обавезној ревизији у смислу става 1. овог члана.

Ревизија не одлаже извршење рјешења, осим рјешења донијетог у смислу члана 96. став 3. овог закона, рјешења којим је странци повећан проценат инвалидитета у смислу члана 99. овог закона и рјешења донијетог у смислу члана 100. овог закона.

Ревизију врши Министарство.

Ако је против рјешења донијетог у првом степену изјављена жалба, о ревизији и жалби рјешава се истим рјешењем.

Ако против рјешења из ст. 1. и 2. овог члана није изјављена жалба, првостепени орган ће доставити на ревизију рјешење, заједно са списима предмета, у року који одреди Министарство.

Члан 96.

У вршењу ревизије надлежни орган може дати сагласност на рјешење, може га, измијенити, поништити или укинути и сам друкчије ријешити ствар или вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак.

Надлежни орган, у поступку ревизије, измијениће, поништити или укинути првостепено рјешење и, по

правилу, сам ријешити ствар у корист или на штету странке ако утврди да су у првостепеном поступку непотпуно или погрешно утврђене чињенице или да се у поступку није водило рачуна о правилима поступка која би била од утицаја на рјешење ствари или утврди да су погрешно цијењени докази или да је из утврђених чињеница изведен погрешан закључак у погледу чињеничног стања или да је погрешно примијењен пропис на основу кога је ријешена ствар.

Првостепени орган чије је рјешење у поступку ревизије поништено или укинито и враћено на поновни поступак доноси ново рјешење. Ново рјешење подлијеже ревизији у којој се испитује само да ли је у складу са разлозима због којих је раније првостепено рјешење поништено или укинито.

У поступку ревизије, надлежни орган дужан је да прибави мишљење другостепене љекарске комисије кад је у питању утврђивање узрочно-последичне везе између болести и смрти, утврђивање инвалидитета по основу болести и утврђивање степена оштећења организма на основу кога се стиче право на додатак за његу и помоћ, а у осталим случајевима ако оцијени потребним.

Члан 97.

Против рјешења донијетог у поступку ревизије или у поступку по жалби којим је рјешење првостепеног органа поништено или укинито и враћено на поновни поступак не може се водити управни спор.

Члан 98.

Надлежни орган, по службеној дужности, покрене поступак за доношење новог рјешења о правима војног инвалида коме је проценат војног инвалидитета утврђен привремено, односно о правима корисника породичне инвалидине којима је право на породичну инвалидину утврђено привремено.

Рјешење из става 1. овог члана има правно дејство од првог дана наредног мјесеца по истеку важности рјешења којим су проценат војног инвалидитета, односно права на породичну инвалидину утврђени привремено.

Члан 99.

Ако код војног инвалида наступе промјене које су од утицаја на права утврђена коначним рјешењем, војни инвалид може по истеку четири године од дана доношења коначног рјешења поднијети захтјев за утврђивање новог процента војног инвалидитета у вези са насталим промјенама.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, захтјев за утврђивање новог процента војног инвалидитета може се поднијети и прије истека рока од четири године ако код војног инвалида настане неко од слиједећих тјелесних оштећења у вези са војним инвалидитетом: хируршко одстрањење органа, хируршки захват са тежим последицама на виталним органима, декомпензација срца, јетре, плућа, бубрега, панкреаса, парализа нерава, активна туберкулоза, као и губитак или тешко оштећење парног органа.

Захтјев у смислу ст. 1. и 2. овог члана, војни инвалид коме је тај статус признат по основу болести може поднијети само једном, а ако му је статус признат по основу ране, повреде или озљеде, захтјев може поднијети два пута.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана, војни инвалид коме је проценат инвалидитета повећаван поводом насталих промјена до дана ступања на снагу овог закона, може поднијети захтјев за утврђивање новог процента војног инвалидитета само једном и то уколико му је војни инвалидитет признат по основу ране, повреде или озљеде.

Члан 100.

Поступак за рјешавање о правима по овом закону, окончан рјешењем против кога нема редовног правног средства у управном поступку, може се обновити и по истеку рокова предвиђених за обнову поступка у Закону о општем управном поступку.

Ако је приједлог за обнову поступка поднијет у року од пет година од дана достављања рјешења странци, у поступку обнове примјењују се прописи који су важили у вријеме доношења рјешења, а ако је приједлог поднесен по истеку тог рока, у поступку обнове примјењују се прописи који важе у вријеме подношења приједлога за обнову поступка.

Права утврђена рјешењем донесеним у обновљеном поступку, припадају од првог дана наредног мјесеца од дана подношења приједлога за обнову поступка.

Члан 101.

Коначно рјешење о статусу и правима по овом закону може се укинути по праву надзора и по протеклу рока предвиђеног Законом о општем управном поступку, ако је њиме очигледно повријеђен закон у корист појединца, а на штету Републике Српске.

Коначно рјешење у управном поступку којим је појединцу утврђено новчано примање на које није имао право или му је утврђено новчано примање у већем износу од износа који му припада, може се по службеној дужности у свако доба огласити ништавим, дјелимично или у цјелости.

Члан 102.

Мјесечна примања по овом закону могу бити предмет извршења у складу са важећим законом.

Члан 103.

Доспјели а неисплаћени износи мјесечних новчаних примања по овом закону, могу се насљеђивати.

Члан 104.

У поступку за остваривање права по овом закону примјењују се одредбе Закона о општем управном поступку, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 105.

Рјешење којим је признато право на мјесечна и друга примања по овом закону извршавају се по службеној дужности.

Орган управе надлежан за рјешавање у првом степену извршава рјешење из става 1. овог члана и води евиденцију о корисницима и извршеним исплатама. За кориснике права са пребивалиштем у иностранству, рјешење из става 1. овог члана извршава орган код кога се корисник води у евиденцији по одобрењу министарства надлежног за борачко-инвалидску заштиту.

Члан 106.

Трошкове органа у поступку за остваривање статуса и права по овом закону сноси орган који води поступак.

Члан 107.

У поступку остваривања права по овом закону не плаћа се такса утврђена прописима Републике Српске.

Члан 108.

Министарство надлежно за борачко-инвалидску заштиту води јединствену матичну евиденцију корисника права из овог закона и у том смислу утврђује ближе услове у погледу садржаја образаца и вођење евиденције корисника.

Глава седма

НАКНАДА ШТЕТЕ

Члан 109.

Лице коме је исплаћено новчано примање по овом закону на које није имало право, дужно је да врати примљени износ:

1. ако је на основу нетачних података за које је знало или морало знати да су нетачни, или је на други противправни начин остварило новчано примање по овом закону које му не припада или остварило новчано примање у већем износу него што му припада;
 2. ако је остварило новчано примање због тога што није пријавило настале промјене које утичу на губитак, престанак или обим неког права, а знало је или је морало знати за те промјене;
 3. ако је примило новчани износ већи од износа који му је одређен рјешењем.
- Потраживање из става 1. овог члана застаријева истеком рока одређеног законом којим се уређује застарјелост потраживања за односну врсту потраживања. Ови рокови почињу да теку од дана кад је у управном поступку постало коначно рјешење којим је утврђено да исплаћено примање не припада или да припада у мањем обиму (став 1. тач. 1. и 2.), односно од дана када је извршена последња неправилна исплата (став 1. тачка 3.).

Лице из става 1. овог члана дужно је да врати новчано примање, највише у износу примљеном за последње три године рачунајући од последње исплате на коју није имало право.

Члан 110.

Органи надлежни за рјешавање о правима по овом закону, по службеној дужности пазе на појаве из члана 109. овог закона.

Рјешење којим се странка обавезује да врати неосновано примљена средства, доноси првостепени орган мјесно надлежан да рјешава о главној ствари.

Против рјешења из става 2. овог члана, странка има право жалбе.

Члан 111.

Уколико је лице из члана 109. овог закона и даље корисник новчаног примања по овом закону, административно извршење коначног рјешења о накнади штете може се вршити од једне половине до пуног износа новчаног примања, и без његове сагласности.
Ако лице из члана 109. овог закона није корисник права по овом закону, извршење се спроводи у складу са Законом о извршном поступку.

Глава осма

ОВЛАШЋЕЊА ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА

Члан 112.

Министар доноси прописе о начину рада љекарских комисија, о ближим условима у погледу садржаја, образаца, роковима и начину вођења евиденција корисника и о накнади трошкова изградње надгробног споменика погинулом борцу.

Министар доноси, по прибављеном мишљењу министра надлежног за буџет и финансије, прописе: о начину исплате мјесечних и других новчаних примања по овом закону, о начину вођења евиденције о извршеним исплатама и достављању извјештаја о утрошеним средствима, о условима под којима се може одобрити исплата новчаних примања по овом закону лицима са пребивалиштем у иностранству као и о вођењу евиденције о извршеним исплатама.

Министар доноси, по прибављеном мишљењу министра надлежног за здравље и социјалну заштиту, прописе: о утврђивању процента војног инвалидитета према степену оштећења организма и другим условима и критеријумима за утврђивање војног инвалидитета; о медицинским индикацијама за разврставање војних инвалида од прве до четврте категорије према степену потребе за његом и помоћи; о оштећењима организма на основу којих војни инвалид има право на ортопедски додатак и разврставању тих оштећења у степене и о медицинским индикацијама на основу којих војни инвалид има право на ортопедска и друга помагала, врсти и роковима трајања помагала и начину остваривања тог права и индикацијама и контраиндикацијама за бањско и климатско лијечење војних инвалида, трајању тог лијечења, условима, поступку и начину остваривања тог права.

Министар по потреби доноси и друге прописе у циљу споровођења овог закона.

Члан 113.

Министар одређује органе мјесно надлежне за рјешавање о правима по овом закону по захтјевима странаца, односно лица која немају пребивалиште у Републици Српској.

Члан 114.

Министар утврђује висину накнаде за рад чланова љекарских комисија у поступку за остваривање права по овом закону.

Глава девета

ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРАВА

Члан 115.

Средства потребна за остваривање и коришћење права прописаних овим законом обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

Исплата примања предвиђених овим законом извршаваће се на основу планираних средстава у буџету Републике Српске за фискалну годину.

Ако планирана средства за исплату мјесечних примања у буџету Републике Српске за текућу буџетску годину износе мање од средстава која су неопходна за исплату по закону, износ средстава који је предвиђен у буџету за те намјене дијели се износом који је неопходан за исплату по Закону, да би се одредио коефицијент висине исплате мјесечних примања, а који не може бити мањи од 0,85.

Мјесечна примања исплаћена сагласно ставу 3. овог члана су коначна, осим у случају ребаланса буџета или усвајања новог буџета.

Одлуку о утврђивању основице из члана 17. овог закона и коефицијента висине исплате у смислу става 3. овог члана доноси Влада Републике Српске.

Члан 116.

Средства за здравствено осигурање и средства за накнаду трошкова личног учешћа у остваривању здравствене заштите по овом закону обезбјеђују се из буџета Републике Српске. Основица и стопа за обрачун доприноса за здравствено осигурање корисника по овом закону утврђује се законом о доприносима.

Члан 117.

Трошкови који произилазе из извршавања обавеза Републике за остваривање права по овом закону обезбјеђују се у буџету Републике Српске. Трошкови у смислу става 1. овог члана су: средства на име накнада банкама односно организацији поштанског саобраћаја за услуге за извршене исплате новчаних примања по овом закону војним инвалидима и корисницима породичне инвалиднине, трошкови медицинских испитивања извршених по путама љекарских комисија (првостепених и другостепених) из овог закона као и новчане накнаде за рад ових комисија.

Глава десета

НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ ЗАКОНА

Члан 118.

Министарство надлежно за борачко-инвалидску заштиту врши надзор над спровођењем овог закона и прописа донесених на основу њега.

Надзор из претходног става врше овлашћени радници министарства, односно инспектори са овлашћењима да:

1. оцјењују законитост управних радњи првостепених органа, предузетих за спровођење овог закона;
2. нареде предузимање одговарајућих мјера и радњи ради отклањања утврђених недостатака или неправилности у раду надлежних органа управе у спровођењу овог закона у року којег одреде;
3. упозоре на неизвршавање послова у управној ствари из дјелокруга овог закона и одреде рок за извршавање тих послова;
4. забране обављање управних радњи које су предузете супротно одредбама овог закона;
5. поднесу пријаву надлежном органу за учињено кривично дјело и поднесу захтјев за покретање прекршајног поступка ако утврде да је у управном поступку или рјешавању управне ствари повријеђен овај закон радњама или нечињењем које има обилежје кривичног дјела, односно прекршаја.
6. наложе да се предмет пошаље надлежном другостепеном органу у циљу контроле законитости рјешења.

Члан 119.

Мјере и радње из члана 118. овог закона инспектор наређује рјешењем.

Против рјешења из става 1. овог члана може се изјавити жалба министру надлежном за борачко-инвалидску заштиту

Члан 120.

Орган надлежан за извршавање овог закона над којим се врши инспекцијски надзор дужан је да омогући инспектору несметан приступ да изврши надзор, стави на увид управне предмете и исправе, односно да даје податке потребне за вршење надзора.

О извршеном инспекцијском надзору инспектор саставља записник у току вршења надзора.

Записник се уручује, односно доставља органу управе над којим је извршен инспекцијски надзор.

Надлежни орган над којим је извршен инспекцијски надзор дужан је у року од три дана од дана истека рока за извршење наређених мјера да писмено обавијести министарство надлежно за борачко-инвалидску заштиту да ли су наређене мјере извршене.

Члан 121.

Министарство надлежно за борачко-инвалидску заштиту даје првостепеним органима надлежним за борачко-инвалидску заштиту обавезне инструкције за извршавање послова за које су овлашћени овим законом.

Члан 122.

Првостепени органи дужни су да министарству надлежном за борачко-инвалидску заштиту подносе извјештаје о спровођењу овог закона и прописа донесених на основу њега.

Глава једанаеста

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 123.

Одговорно лице у првостепеном органу казниће се за прекршај новчаном казном од 500 до 1.500,00 КМ:

1. ако у року не достави Министарству рјешење на ревизију (члан 95. став 6. овог закона),
2. ако изврши рјешење прије ревизије (члан 95. став 3. овог закона),
3. ако благовремено не покрене поступак по службеној дужности за доношење новог рјешења о праву војног инвалида односно члана породице погинулог борца коме је право признато привремено (члан 98. овог закона),
4. ако не донесе у року рјешење о превођењу (члан 126. овог закона),
5. ако не поступи по коначном рјешењу Министарства односно ако не изврши то рјешење,
6. ако не достави списе предмета ради одговора на тужбу у року који одреди Министарство.

Глава дванаеста

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 124.

Захтјеви за признавање статуса, односно права који нису ријешени до 29. маја 2004. године, ријешити се у складу са овим законом.

Лица која нису поднијела захтјев за признавање статуса односно права, за која је дан испуњења услова наступио прије 29. маја 2004. године, могла су поднијети захтјев до 29. новембра 2004. године.

Члан 125.

Лице коме је статус и право на мјесечно примање признато по основу ране повреде, озљеде, настале или погоршане болести, као и смрти, по прописима који су били на снази до 29. маја 2004. године, а основ за признавање тог статуса и права није предвиђен овим законом, задржава статус и користи права у обиму и под условима предвиђеним законом, осим у случају укидања рјешења у поступку превођења и укидања рјешења у поступку ревизије преведених рјешења.

Члан 126.

Општински, односно градски органи управе надлежни за борачко-инвалидску заштиту донијете по службеној дужности, до 31. децембра 2007. године, рјешења о превођењу, у складу са овим законом.

Превођењу подлијежу сва рјешења којим је признат статус и право на мјесечно примање, као и право на здравствену заштиту.

Министарство може наложити превођење рјешења којим се признаје статус и врши категоризација борца, те одредити рок за превођење. У поступку превођења обавезно се тражи мишљење Борачке организације о условима ангажовања борца, а посебно о дужини ангажовања у зони борбених дејстава.

У поступку превођења првостепени орган ће укинути или измијенити рјешење из става 2. овог члана уколико је статус односно право признато супротно прописима на основу којих је рјешење донијето.

Рјешење о превођењу подлијеже ревизији.

Предмети који су достављени на ревизију до 29. маја 2004. године, вратиће се првостепеним органима на превођење уколико ревизија није извршена до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 127.

Министарство по службеној дужности или на захтјев првостепеног органа врши ревизију спорних и сумњивих увјерења о дужини ангажовања у оружаним снагама и увјерења о околностима погибије, смрти и нестанка, односно рањавања, озлеђивања и повређивања припадника оружаних снага. Борачка организација Републике Српске и Републичка организација породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Републике Српске могу дати иницијативу за ревизију увјерења.

Ревидирано увјерење представља доказни основ за рјешавање у управним стварима, како у редовном поступку, тако и по ванредним правним средствима.

Странка може оспоравати ревидирано увјерење само у оквиру поступка у коме се то увјерење употријеби као доказно средство.

Члан 128.

О захтјеву странке за признавање војног ангажовања у рату и захтјеву за утврђивање чињенице рањавања, повређивања или озлеђивања у том периоду, рјешава Министарство. Захтјев са доказима подноси се путем општинског/градског органа управе надлежног за борачко-инвалидску заштиту, који врши претходно усаглашавање са Министарством. Ако се испостави да се ради о спорном или непокривеном ангажовању, спис се доставља Министарству на даљи поступак. У поступку из става 1. овог члана као доказно средство не може се употријебити изјава странке, а изјаве свједока саме за себе не сматрају се довољним. Против рјешења из става 1. овог члана не може се изјавити жалба, али се може покренути управни спор.

Члан 129.

Лице које је стекло право на мјесечно примање по прописима бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, односно Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине и користило га у Федерацији Босне и Херцеговине или у некој од држава у окружењу, може наставити да користи право под општим условима из чл. 15. и 16. овог закона и додатним условима:

1. да није дошло до застарје самог права,
2. да има пребивалиште у Републици Српској.

Под условима из става 1. овог члана може наставити да користи право и лице које је стекло право на мјесечно примање по прописима Републике Српске, па га је престало користити због остваривања права у Федерацији Босне и Херцеговине или у некој од држава у окружењу, или због одласка у иностранство. Лице из ст. 1. и 2. овог члана може користити само право предвиђено овим законом.

Члан 130.

Статус и права предвиђена овим законом не могу се остварити поводом околности вршења војне службе послје 31. децембра 2005. године.

Члан 131.

Лице које је закаснило са захтјевом за остваривање статуса односно права који се стичу по основу ране, повреде, озљеде, болести или смрти до 30. марта 2007. године, може поднијети захтјев без временског ограничења.

Одредба става 1. овог члана односи се и на лица која су ступањем на снагу Закона о измјенама и допунама закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске стекла могућност за остваривање статуса односно права, као и на лица која нису подносила захтјев по том основу.

Члан 132.

Влада ће донијети пропис о поступку, условима и приоритетима за остваривање права на борачки додатак до 29. маја 2007. године.

Органи који су донијели рјешење о праву на додатак уз пензију и органи који су донијели рјешење о праву на борачки додатак по Закону о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца ("Службени гласник Републике Српске", број: 35/99), дужни су да та рјешења ускладе са Законом о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске, ("Службени гласник Републике Српске", број: 46/04 и 53/04).

Лице коме престане право усљед примјене одредби става 2. овог члана, може поднијети захтјев за признавање права на борачки додатак у складу са чланом 33. овог закона и прописом из става 1. овог члана.

Члан 133.

Закон о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца ("Службени гласник Републике Српске", број: 35/99), престао је да важи 28. маја 2004. године осим одредби чл. 21., 51., 55., 58., 62. и 65., које су се примјењивале до 31. децембра 2004. године.

Одлука о утврђивању приоритета у исплатама по Закону о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца ("Службени гласник Републике Српске", број: 1/02), примјењивала се до 31. децембра 2004. године.

Члан 134.

Овај закон ступио је на снагу 29. маја 2004. године, с тим што су се одредбе чл. - 16., 32., 42., 44., 45., 48., 63., 109. и 110 овог закона, примјењивале од 01. јануара 2005. године и 30. марта 2007. године